سرمقاله

نهادها و مدیران انتخاباتی

محمد رضا هویدا

انتخابات در افغانستان سابقه چندانی ندارد. انتخابات سه دوره انتخابات ریاست جمهوری بعد از سقوط رژیم طالبان، همچنین دو دوره انتخابات شوراهای ولایتی، دو دوره انتخابات پارلمانی در افغانستان هر کدام جنجال هایی را در پی داشتند که در نوع خود برای کشوری مثل افغانستان که بسیاری از امور آن به حمایت های بین المللی وابسته است، سرنوشت ساز و بزرگ بودند. مردم افغانستان در سیزده سال گذشته، به دموکراسی و انتخابات به عنوان ابزارهایی برای رسیدن به قدرت و تعیین سرنوشت شان باور داشته اند و از آن به خوبی استفاده کرده اند.

مردم افغانستان در سخت ترین شرایط برای رفتن به پای صندوق های رای تعلل نکرده اند. هر دوره انتخابات ریاست جمهوری و یا پارلمانی، حماسه حضور مردم را در انتخابات به نمایش گذاشته است.

اما، مدیریت پروسه های انتخابات در هر دوره با مشکلات بزرگی همراه بوده است. مدیران انتخاب شده در هر دوره نتوانستند به خوبی از عهده کاری که بر دوش شان گذاشته شده بود برآیند. هر کمیسیون های انتخاباتی از مدیران خارجی خالی تر شده و مدیریت به دست مدیران داخلی سپرده شد، میزان خلاف کاری و جعل و تقلب و در پی آن، نارضاتی مردم از پروسه انتخابات بیشتر شد. گراف میزان اشتراک مردم در طول چندین انتخابات ریاست جمهوری و پارلمانی گذشته به خوبی نشان می دهد که مردم تا چه اندازه ای از کارکرد مدیران پروسه انتخابات ناراضی اند و اعتماد شان به آنان از دست داده اند، چرا که نفس حضور مردم و تعداد کسانی که در پای صندوق های رای حاضر شده اند نشان دهنده اعتماد آنها می باشد.

ضعف مدیران پروسه انتخابات که منجر به تغییر نظام سیاسی کشور شده است را نمی توان به سادگی تحلیل و ارزیابی نمود. افغانستانی که اولین سالهای استقرار نظام سیاسی جدید خود را بدون حضور صد در صدی کشورهای خارجی تجربه می کرد و می بایست با ناامنی، مشکلات اقتصادی، مشکلات سیاسی و... تجربه می کرد، به راحتی توسط مدیریت نادرست انتخاباتی به راهی کشانیده شد، که مجبور است هر روزه جنجال های سیاسی روز افزونی را استقبال کند. افغانستان باید به زودی آمادگی برگزاری لویه جرگه را بگیرد و مباحث و تغییراتی را انتظار بکشد که مطمینا جنجال ها و کشمکش های طولانی و فرساینده ای را در پی خواهد داشت.

هر چند حوادث سیاسی در افغانستان چنان پرشتاب هستند که ذهن مردم افغانستان را به زودی به مسایل جدیدتری مشغول می سازند، اما انتخابات پارلمان به زودی باید برگزار شود. انتخابات پارلمانی به اندازه انتخابات ریاست جمهوری اهمیت دارد. همچنان که در انتخابات ریاست جمهوری، مسئولان یکی از قوای سه گانه کشور انتخاب می شوند، در انتخابات پارلمانی نیز اعضای یکی دیگر از قوای ثلاثه را انتخاب می کنند. تجربه ناکامی مدیران انتخاباتی، هشدار جدی برای دولت افغانستان برای ورود به یک پروسه دیگر انتخاباتی با مدیران ضعیف، فاسد و نالایق است.

هر گونه بی توجهی به مسئله انتخابات در افغانستان، بی باوری انتخابات و رجوع به جایگزین های انتخابات را در پی خواهد داشت. برای ترمیم اعتماد مردم به نهادهای برگزار کننده انتخاباتی، و باورمند ساختن مردم به دولت و خواستن از آنها برای استفاده از راه های مشروع برای انتخاب مسئولان و مدیران کشوری، در اولین گام باید، پروسه های انتخابات در گذشته افغانستان به دقت و به دور از هر نوع گرایش های قومی، سمتی و زبانی و سیاسی بانگری شود و عوامل به وجود آورنده فساد گسترده و روز افزون در نهادهای برگزاری کننده انتخابات پیدا شود.

برای ایجاد تغییرات در نهادهای انتخاباتی افغانستان، می بایست به جای استفاده از تعدادی از افراد و گروه های سیاسی و تکیه و اعتماد کردن به شماری از افراد خاص، به مردم افغانستان رجوع شود و از همه گروه های سیاسی و نظرات مردم افغانستان به صورت مساوی استفاده شود. بی توجهی به خواست بخش هایی از مردم افغانستان و یا بی توجهی به اعمال نفوذ عده ای گروه های سیاسی و افراد، نتایجی را در پی خواهد داشت که در انتخابات گذشته بخش هایی از آن را تجربه کرده ایم.

سرنوشت مردم جدی گرفته شود!

عبدالله هروی

برگزاری دور سوم انتخابات ریاست جمهوری و شوراهای ولایتی از جنجالی ترین انتخابات های کشور و منطقه شمرده می شود. انتخاباتی که بر حسب ظاهر برنده ای نداشت و حکومت وحدت ملی بر اساس یک توافق سیاسی که از سوی وزرات خارجه امریکا تنظیم گردیده بود ایجاد گردید. از تعهداتی که در این توافق نامه سیاسی گنجانیده شده بود اصلاح نظام انتخاباتی کشور بود . هدف اساسی گنجانیدن این ماده به توافق نامه سیاسی دو تیم انتخاباتی یعنی تیم اصلاحات و همگرایی و تیم تحول و تداوم این بود که روند انتخابات در دوره ها وسال های بعد با چالش روبرو نگردد. هرچند ایجاد چنین اعتماد و اطمینانی در افغانستان بسیار دشوار می نماید اما روی هم رفته نشان از آن داشت که سرنوشت مردم مهم است و بدون حفظ امانت رای مردم هر حکومتی که قدرت را بدست گیرد نامشروع بوده و قادر به ایجاد ثبات و امنیت در کشور نخواهد شد. با گذشت چندین ماه از امضای این توافقنامه و تعهداتی که رهبران حکومت وحدت ملی داده بودند، هم چنین هشدار ها و اعتراض های پیاپی نسبت به تاخیری که در اصلاح نظام انتخاباتی صورت گرفته است سرانجام چند روز پیش، قبل از سفر هیئت عالی رتبه حکومت بشمول رئیس جمهور و رئیس اجرائیه به امریکا، طی فرمانی از سوی رئیس جمهور کمیسیون مستقلی به منظور تدوین برنامه اصلاح نظام انتخاباتی اعلام و اعضای آن معرفی گردیدند. رییس جمهور با صدور فرمانی، کمیسیون یاد شده را موظف ساخت تا به هدف اصلاحات در نظام انتخاباتی، رشد نظام مردمی، کسب اعتماد مردم نسبت به ادارات دولتی، حاکمیت قانون و جلوگیری از تخطی های انتخاباتی طرح اصلاح نظام انتخاباتی را تدوین و پیش کش سازند. طبق این فرمان رئیس جمهور اعضای این کمیسیون موظف گردیدند تا کارهای شان رابر بنیاد لایحه وظایف شان که ضمیمه فرمان رییس جمهور است تنظیم نمایند. ایجاد کمیسیون اصلاحات انتخاباتی و آوردن اصلاحات در نظام انتخاباتی کشور از بخش های مهم توافق نامه حکومت وحدت ملی میان دو تیم انتخاباتی بود.

همانطور که یاد آوری گردید اعمال اصلاحات اساسی در نظام انتخاباتی کشور، بدنبال جنجالی شدن انتخابات ریاست‌جمهوری سال گذشته یک ضرورت اساسی و جدی شمرده می شود. اهمیت این موضوع به قدری جدی بود که یکی از مواد اصلی در امضای تفاهم‌نامه ایجاد حکومت وحدت ملی به این مساله اختصاص یافت. اما با گذر زمان و طولانی شدن روند تقسیم قدرت از جمله تعیین اعضای کابینه، اولویت روند صلح و مسایل دیگر، موضوع اصلاحات در سیستم انتخابات به حاشیه رانده شد. از جانب دیگر مطابق قانون اساسی دوره نمایندگان فعلی پارلمان نیز به پایان خود نزدیک شده است و این انتظار وجود دارد تا آمادگی‌ها برای برگزاری انتخابات مجلس نمایندگان در سال روان گرفته شود. پرسش یا دغدغه اساسی این است که اصلاحات در نظام انتخابتی بر اساس تجارب تلخ سال های گذشته اینک کدام مسیر و هدفی را در پیش خواهد گرفت؟ آیا انگیزه و اعتمادی وجود دارد که رهبران حکومت وحدت ملی خواست مردم و صیانت از آراء مردم را در چهارچوب رعایت و حفاظت ا زمنافع ملی در نظر گیرند؛ آیا عزم و اراده جدی و صادقانه برای اصلاح نظام انتخاباتی که یکی از اساسی ترین اقدام های بنیادین برای تغییر مثبت در روند جاری کشور شمرده می شود بکارگرفته خواهد شد؟ واقعیت امر این است که شهروندان کشور انتظار دارند که اصلاحات یاد شده به‌منظور تامین منافع ملی و در نظر داشت مصالح علیای کشور هرچه فوری تر و صادقانه تر و جدی تر روی دست گرفته شده و تحقق یابد. تردید وجود ندارد که اصلاحات در نظام انتخاباتی در هر صورت و با در نظر داشت تجارب تلخ گذشته یک ضرورت تاریخی و سرنوشت ساز شمرده می شود. از جانب دیگر نمی توان دور از انتظار داشت که منافع و مصالح افراد و تیم‌های خاص که بر روند اصلاحات سایه افکنده اند هم چنان بعنوان یک نیروی تهدید کننده و یا به انحراف کشاندن مسیر اصلاح نظام انتخاباتی وجود دارد.

از جانب دیگر نباید فراموش کرد که در سال روان برگزاری انتخابات مجلس نمایندگان نیز پیش روی است. این مسئله اهمیت اصلاح نظام انتخاباتی را بیش از پیش با اهمیت ساخته و ضروری و فوری ساخته است. اگر اقدام جدی و اساسی برای اصلاح نظام انتخاباتی صورت نگیرد اعتمادی به برگزاری سالم انتخابات پیش روی وجود ندارد. چنانچه در این راستا هشدارهای لازم هم داده شده است. چندی قبل مجلس نمایندگان کشور از رهبران حکومت وحدت ملی خواستند تا هرچه زودتر کمیسیون اصلاحات انتخاباتی را ایجاد نمایند.

هیات اداری مجلس ضمن دادن هشدار در این ارتباط گفت در صورتی که ساختار کمیسیون‌ها و نظام انتخاباتی کشور اصلاح نشود، مردم شاهد انتخابات بدنام‌تری خواهند بود. بنابراین ضرورت اصلاح نظام انتخاباتی جای هیچگونه تردید نیست. بدین جهت رئیس جمهور نیز قبل از سفر امریکا طی فرمانی اعضای کمیسیون اصلاح نظام انتخاباتی را معین و توظیف نمود. اما متاسفانه این اقدام در شرایطی قرار گرفت که رهبری حکومت وحدت ملی در هنگامه سفر قرار داشت و این فرمان بدون توضیحات و مقدمه چینی و برنامه تشریفاتی لازم صادر گردید. به همین دلیل طبق گزارش های نشر شده در مورد چگونگی اعضای این کمیسیون و صلاحیت ها و وظایف و آغاز بکار آن دیدگاه های متفاوتی وجود دارد. دیدگاه های که از آن بوی اختلاف و ناسازگاری بلند می شود. بطور مشخص هم در مورد اعضای آن و هم در مورد رئیس کمیسیون میان جناح‌های تشکیل‌دهنده حکومت وحدت ملی و حتا از سوی نهادهای مدنی نیز، اجماع لازم وجود ندارد. به همین علت تا کنون این کمیسیون نتوانسته است حتا نخستین جلسه خود را برگزار نماید. برخی از صاحب نظران براین باور هستند که رئیس کمیسیون فردی بی طرف نبوده و شائبه ای در مورد دست داشتن وی در تقلب های انتخاباتی وجود دارد؛ از جانب دیگر بهتر آن بود که رئیس جمهور مسئله تعیین افراد را در ساختار کمیسیون بعهده خود اعضای کمیسیون واگذار می نمود تا کمیسیون در حقیقت در برابر قانون و مردم پاسخگو بوده و خود را در برابر حکومت پاسخ گو نمی دانست. اما دخالت حکومت در مورد چگونگی تعیین افراد و ساختار کمیسیون حالت بی طرفی آن را زیر سوال قرار داده است. در چنین شرایطی صدای اعتراض رئیس اجرایی نیز بلند شده است. طبق گزارش ها منابع نزدیک به رئیس اجرائیه حکومت وحدت ملی می‌گویند که در رابطه به ایجاد این کمیسیون با رییس اجرایی مشوره نشده است. رئیس اجرائیه حکومت طی اظهار نظر بیان داشته است که تا زمانی که اصلاحات اساسی در کمیسیون انتخابات به وجود نیاید، انتخابات پارلمانی برگزار نخواهد شد. آگاهان سیاسی با ابراز نگرانی هشدار داده اند در صورتی که کمیسیون‌های انتخاباتی به صورت درست مدیریت نشوند و مردم به آن اعتبار و اعتماد نداشته باشند، انتخابات پارلمانی با دردسرهای جدی روبر خواهد شد و کشور بار دیگر با بحران انتخاباتی دست و پنجه نرم خواهد کرد. بدین لحاظ انتظار می رود که سران حکومت وحدت ملی سرنوشت مردم و کشور را در شرایط حساس و خطرناک کنونی جدی گرفته و به آن مسئولانه بنگرند.

تامل بر روابط کابل– واشنگتن

برداشتن قدم های سنگین همراه با فرصت های نوین

خدایار نایب زاده

سفر چهار روزه رهبران حکومت وحدت ملی آقایان غنی و عبدالله به امریکا فصل جدیدی را در روابط دیپلوماتیک دو کشور گشوده است، علی رغم اینکه این روابط در اواخر دوران حاکمیت رئیس جمهور اسبق؛ حامد کرزی پر تنش و تهاجمی شده بود. اما با رویکار آمدن نظام جدید بویژه در این سفر یکباره رویکرد دولتمردان امریکا جنبه تشویقی و حمایتی بخود گرفت که خوش بینی های زیادی را نسبت به همکارهای دوجانبه میان کابل– واشنگتن به میان آورده است.

در همین حال بارک اوباما رئیس جمهور امریکا به منظور بهبود روابط دو کشور به درخواست رئیس جمهور غنی در تصمیم خود نسبت به خروج سربازانش از افغانستان تجدید نظر نمود که تا پایان امسال میلادی ۹۸۰۰ سرباز خارجی در کشور باقی می ماند و علاوه آن امریکا متعهد است که بودجه لازم را برای ارتش افغانستان تا پایان سال ۲۰۱۷ تامین کند. همچنان جان کری وزیر خارجه امریکا از کمک هشتصد میلیون دالری به دولت افغانستان خبر داد، این کمک ها در زمینه برنامه های اصلاحی و انکشافی در کشور به مصرف می رسد.

با این همه، معلوم می شود که امریکایی ها تمایل زیادی به ادامه همکاری دوجانبه با حکومت وحدت ملی دارند. اما مهم این است که رهبران افغان چگونه بازی را مدیریت کرده تا منافع ملی افغانستان را در این میان تامین کنند که آن هم نیازمند موضع مشخص و استراتژی کاربردی در روابط با امریکا می باشد تا در روابط کابل– واشنگتن منافع ملی حداکثر افغانستان تامین شود.در ضمن سخنرانی یک ساعته رئیس جمهور غنی به کانگرس امریکا بر پروسه صلح با طالبان، افغانستان هیچگاه پایگاه تروریزم نخواهد شد، مبارزه با فساد اداری، تلاش برای خودکفایی اقتصادی، حاکمیت قانون، عدالت و حفظ دستاوردهای ۱۴ سال گذشته بویژه حقوق بشر و حقوق زنان متمرکز بود. آقای غنی در سخنرانیش خطاب به طالبان گفته است که طالبان باید انتخاب کنند که می خواهند القاعده باشند یا افغان؟

رئیس جمهور غنی در ادامه با قدردانی از کمک های ۱۴ ساله امریکا به افغانستان تاکید کرد که کشورش بعد از این گام های اساسی برای خودکفایی خواهد برداشت و تنها وابسته به کمک های امریکا نخواهد بود.بنأدستاوردهای این سفر از چندین زوایه قابل تأمل و ارزیابی است؟

۱– تداوم روابط استراتژیک با جهان منوط به عملکرد حکومت وحدت ملی است:

هرچند از آغاز شکل گیری حکومت وحدت ملی رئیس جمهور غنی بیشتر از همه در تلاش برقراری روابط دیپلوماتیک و حسنه با کشورهای همسایه، متحدان افغانستان بویژه امریکا بوده است کهتا کنون برآیند آنی این روابط با دنیا نتیجه بخش و مثبت ارزیابی می شود به دلیل که طی این مدت آقای غنی با سفرهای متعدد خارجیش به چندین کشور تاثیر گذار در مسایل امنیتی و اقتصادی افغانستان «چین، عربستان سعودی، پاکستان، هند بویژه امریکا» دستاوردهای خوبی داشته است که تاحدی زمینه را برای حل مسایل افغانستان از طریق دیپلوماتیک با کشورهای دخیل فراهم کرد.همانطوریکه اوباما گفت: «سفر رهبران حکومت وحدت ملی نشانه از آغاز روابط جدید میان دو کشور است.» بنأ نمی توان نسبت به آینده این آغاز خیلی خوش بین و یا هم خیلی بد بین بود چراکه آنچه مهم و قابل تأمل است تداوم کار و استراتژی کاربردی حکومت افغانستان در قبال روابط شان با امریکایی ها می باشند که چقدر زمینه را برای جذب کمک های جامعه جهانی علی الخصوص امریکا از طریق آوردن اصلاحات و سیستم سازی در حکومت، فراهم می کنند؟

به همین لحاظ ادامه روابط افغانستان با جامعه جهانی و امریکا نیازمند پیش زمینه های لازم است که مستلزم مبارزه جدی با فساد اداری، حفظ ارزش حقوق بشری، آزادی بیان، مبارزه با زرع و قاچاق مواد مخدر، آوردن اصلاحات اداری، انتخاباتی و شفافیت در مصرف کمک های جهانی می باشند.

باوجودیکه رئیس جمهور غنی در مصاحبه اختصاصی به تلویزیون آشنا «صدای امریکا» از منافع مشترک و تهدید مشترک هردو کشور سخن گفت ولی این واضح است که امریکا منافع خود را در افغانستان تعریف و تفسیر کرده اما انتظار میرود که حکومت جدید منافع مشترک میان دو کشور بویژه افغانستان را تعریف کرده و آن را براساس یک پالیسی مشخص دنبال نمایند تا بتوانند بیشترین بهره را از این روابط در جهت منافع ملی ببرند.

به هر حال موفقیت حکومت وحدت ملی در عرصه داخلی و خارجی منوط به موضع گیری و استراتژی دقیق و مبتنی بر واقعیت های عینی و ظرفیت های موجود افغانستان می باشد که باید سیاست داخلی و سیاست خارجی کاربردی و سازمان یافته برای بیرون رفت از این وضعیت و چالش های موجود تدوین و تطبیق شود، چراکه حکومتداری و مسایل کشوری با مصلحت گرایی و بدون سیاست خارجی مدون راه بسوی ترکستان و هیچستان است.

۲– پروسه صلح باید واقعی باشد نه یک درام سیاسی

رئیس جمهور غنی در کانگرس امریکا گفت که دولت او از موضع قدرت با طالبان گفتگو می کند و باید طالبان انتخاب کنند که می خواهند القاعده باشند یا افغان؟ در ضمن آقای غنی در آغاز کارش طالبان را مخالفان سیاسی خطاب کرد که با واکنش های زیادی مواجه شد، بیشتری ها به این باور شدند که حکومت وحدت ملی در واقع تداوم دهنده سیاست تضرع و غیر کاربردی دوران حاکمیت رئیس جمهور اسبق حامد کرزی می باشد.

در این روزها رئیس جمهور غنی شدیداً پروسه صلح با طالبان را دنبال می کند، اما در جریان این پروسه طالبان در پی تشدید حملات بهاری شان می باشند؛ در حال حاضر وضعیت امنیتی از شاهراه ها گرفته تا مناطق آسیب پذیر با تهدیدات امنیتی جدی روبرو اند که تداوم آن با این روال نگران کننده است. با آنکه آقای غنی در سخنرانیش به کانگرس امریکا گفته است که تامین امنیت سراسری در اولویت کاری حکومت وحدت ملی قرار دارد.بنابراین پروسه صلح باید با طالبان واقعی و تاثیر گذار بر امنیت افغانستان باشد که در این میان مردم افغانستان شاهد تامین امنیت و کاهش حملات طالبان باشند نه اینکه در جریان پروسه صلح طالبان حملات شان را افزایش دهند و باعث کشتار بیشتر افراد ملکی شوند اما حکومت افغانستان سیاست ملایم و تضرع را در قبال آنان اختیار نمایند. چراکه اگر پروسه صلح امنیت را تامین نکند در حقیقت تضعیف روحیه جمعی بویژه نیروهای امنیتی و تقویت روحیه دشمن است.

برعلاوه این موارد این مسئله مهم است که حکومت وحدت ملی چقدر از گزینه های تاثیر گذار و فشارهای خارجی بویژه ایالات متحده امریکا، چین و عربستان سعودی که از متحدان کلیدی و استراتژیک پاکستان می باشند؛ استفاده می کنند تا پاکستان مجبور به همکاری صادقانه و همه جانبه با افغانستان در پروسه صلح نمایند. در غیر آن مثل سیزده سال گذشته پروسه صلح حکومت وحدت ملی با طالبان بی نتیجه و عقیم خواهند شد(؟)

به هر حال صلح با طالبان باید امنیت را در افغانستان تامین و از حملات طالبان بکاهد؛ چراکه دیپلوماسی با جنگ و انتحاری نتیجه بخش نیست.

بلاخره سفر رئیس جمهور غنی و رئیس اجراییه عبدالله عبدالله به امریکا به روابط دیپلوماتیک کابل– واشنگتن روحیه تازه و رویکرد امیدوار کننده بخشید اما مهم این است که رهبران حکومت وحدت ملی چقدر وعده های داده شده شان را برای امریکایی ها و جامعه جهانی عملی و به اثبات می رسانند تا بتوانند که جامعه جهانی و امریکایی ها را متقاعد به همکاری های بیشتر و مفیدتر نمایند.

کارتون روز

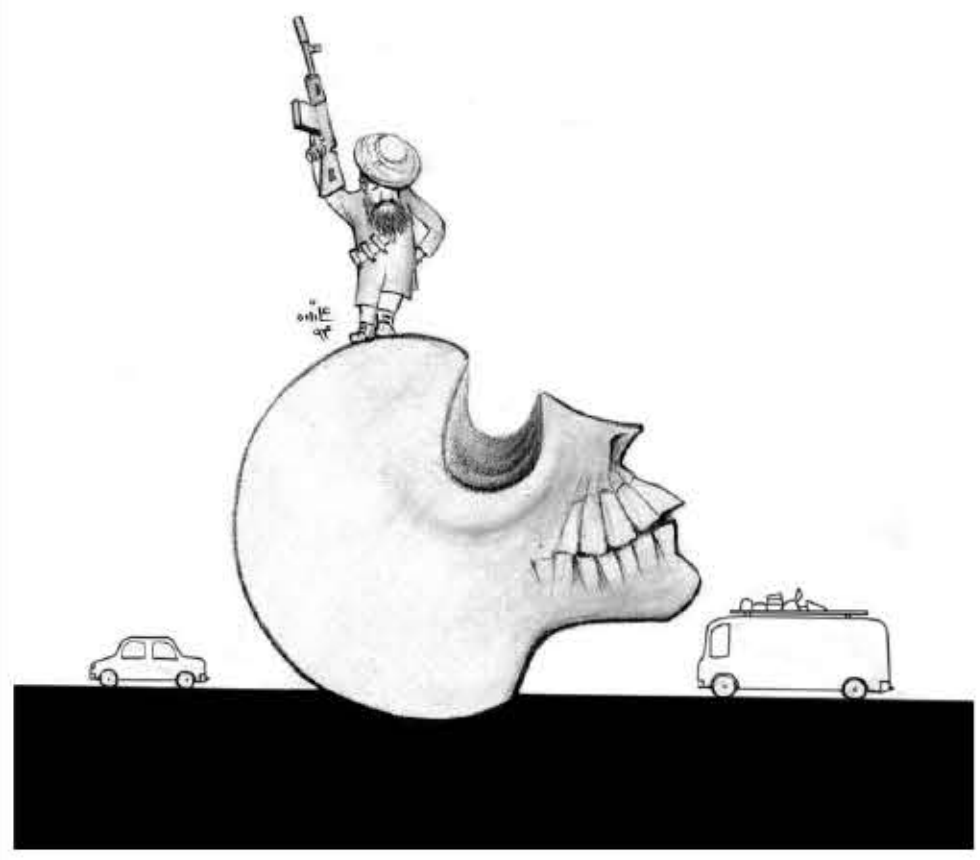

روزنامه افغانستان The Daily Afghanistan

□صاحب امتیاز: داکتر حسین یاسا ۰۷۹۹٤۰۸۲۷۱
□مدیر مسوول: محمد رضا هویدا ۰۷۹۸۳٤۱۸٦۱
□سردبیر : حفیظ الله زکی ۰۷۹۹۱۵۷۳۷۱

□ کاریکاتوریست: خالق علی زاده

□دیزاین: محمد صالحی، علی‌اصغر زاهدی
□مسئول وب سایت: محمد علی بهرامی

□آدرس: کابل، شهرک امید سبز، فاز چهار، کوچه ششم، خانه نمبر V– ۱۳۷

Daily Outlook AFGHANISTAN

روزنامهٔافغانستان از همهٔ دانشمندان و نویسندگان
دعوت به همکاری می نماید.
هیئت تحریر در ویرایش مطالب دست باز دارد.
مقالات وارده بازگردانده نمی شود.
مسئولیت مقالات به عهدهٔ نویسندگان آنها است و تنها سرمقاله بیانگر
دیدگاه روزنامه افغانستان میباشد.

روزنامه افغانستان بخش دری و پشتوی روزنامه اوت لوک افغانستان است.

www.dailyafghanistan.com
Email: thedailyafghanistan@yahoo.com